

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4400/2022
01.11.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Божур Лакетић, адвокат из ..., против туженог „Air Serbia“ АД Београд, Нови Београд, кога заступају пуномоћници Марко Милановић и Немања Илић, адвокати из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1399/19 од 01.06.2022. године, у седници одржаној 01.11.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1399/19 од 01.06.2022. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 856/17 од 26.12.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужени обавезан да тужиоцу због мање примљене зараде у односу на разлику између стварних примања тужиоца по основу накнаде за боловање и инвалидске пензије и зараде коју би остварио да је наставио да ради код туженог, а за временски период од 15.06.2004. године до августа 2015. године, исплати укупан износ од 27.919.549,88 динара, са законском затезном каматом од 02.12.2018. године, као дана вештачења до исплате. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.496.000,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршност ове пресуде од исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1399/19 од 01.06.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се тужени обавезе да тужиоцу због мање примљене зараде у односу на разлику између остварених примања по основу накнаде за боловање и инвалидске пензије и зараде коју би остварио да је наставио да ради код туженог за временски период од 15.06.2004. године до августа 2015. године, исплати укупан износ од 27.919.549,88 динара, са законском затезном каматом од 02.12.2018. године, као дана вештачења до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка из става другог изреке првостепене пресуде тако

што је тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.338.675,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је у преосталом делу захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка одбијен. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 568.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршност пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешено утврђеног чињеничност стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужиоца.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), који се примењује на основу члана 506. став 2. тог закона и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП-а, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на неодређено време на радном месту „... – ...“. Тужилац је упућен на рад у иностранство у ..., где је боравио од фебруара до маја 2004. године и где се заразио маларијом од чега је лечен у држави ..., у трајању од 7 дана. По повратку из ... јавио се лекару у Београду са проблемима кичме где је оперисан и лечен у периоду од 16.06. до 02.07.2004. године, у Клиничко болничком центру Након тога тужилац је наставио лечење на инфективној клиници, а потом у Клиници за рехабилитацију „...“. Решењем туженог од 28.03.2006. године, одбијен је захтев тужиоца за накнаду умањења зараде, накнаду за изгубљену добит и изгубљене дневнице у одређеним новчаним износима, са образложењем да типична туберкулоза ликвора кичмене мождине није професионална болест с обзиром да као таква није предвиђена чланом 2. Правилника о утврђењу професионалних болести. Поред тога, утврђено је да је тужиоцу исплаћен износ од 50.000 евра у динарској противвредности од стране „Цептер осигурања“ на име осигуране суме због губитка летачке дозволе. Решењем туженог од 25.09.2008. године, тужиоцу је отказан уговор о раду са пратећим анексима због потпуног губитка радне способности и остваривања права на инвалидску пензију, с тим што му је радни однос престао 23.09.2008. године, а тужиоцу је признато право на инвалидску пензију по решењу надлежног фонда од 30.06.2009. са применом од 01.12.2008. године. Обрачун разлике између примања тужиоца на име накнаде за боловање и инвалидске пензије и зараде коју је примао упоредни радник од 15.06.2004. године до августа 2015. године, утврђен је на основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке. Поред тога утврђено је да је тужилац у овој парници остварио право на накнаду нематеријалне штете на основу пресуде донете у овом спору, која је правноснажна у том делу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев за накнаду материјалне штете у висини утврђеној вештачењем,

налазећи да је правноснажним пресуђењем у току овог спора утврђена одговорност туженог за насталу штету, при чему тужилац ничим није допринео да штета настане или да буде већа.

Другостепени суд је отворио расправу на основу члана 383.став 3. ЗПП и утврдио да је тужени са „Цептер осигурањем“ закључио уговор о осигурању саобраћајних пилота ЈАТ-а од трајног и привременог губитка летачких дозвола за период од 12 месеци односно од 01.09.2003. до 31.08.2004. године, којим је регулисан начин плаћања премије осигурања, тако да тужени као уговарач осигурања плаћа 40% од укупног износа премије, док ће осталих 60% премије плаћати пилот, тако што ће му се сваког месеца од зараде одбијати месечни износ премије. Следом тога, утврђено је вештачењем да не постоји разлика између накнаде за боловање коју је тужилац примао и зараде коју је примио упоредни радник у периоду од 15.06.2004. године до 23.09.2008. године, имајући у виду износ који је од стране „Цептер осигурања“ исплаћен тужиоцу због губитка летачке дозволе, односно да не постоји обавеза туженог према тужиоцу у том периоду. По становишту другостепеног суда за преостали период тужилац нема право да потражује накнаду штете због мање примљене зараде после 23.09.2008. године, јер је тужиоцу престао радни однос на основу решења о отказу уговора о раду од 25.09.2008. године због потпуног губитка радне способности и остваривања права на инвалидску пензију. Зато је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Врховни суд налази да се основано ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

По члану 96. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/2001, 73/2001) који је важио у време настанка штете, ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му надокнади штету, у складу са законом и општим актом. Из ове законске норме произлази да послодавац одговара за штету коју запослени претрпи на раду и у вези са радом, по општим начелима одговорности, а основ за накнаду штете је претпостављена кривица послодавца. Услови одговорности су да је запослени претрепео штету, да је штета проузрокована на раду или у вези са радом и да не постоје разлози за искључење одговорности послодавца. Чланом 173. ЗОО-а, прописано је да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете, а чланом 174. истог закона да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави.

Полазећи од околности конкретног случаја, тужилац је као запослени код туженог упућен на рад у ... у фебруару 2004. године, где је боравио до маја месеца 2004. године и где се заразио маларијом. По повратку из ... јавио се лекару у Београду са проблемима кичме, где је оперисан и лечен због обољења, ..., услед које су настале трајне последице и потпуни губитак радне способности, те је остварио право на инвалидску пензију. У току овог спора правноснажним пресуђењем тужилац је остварио право на накнаду нематеријалне штете, па је по становишту првостепеног суда утврђена одговорност туженог и за материјалну штету коју тужилац трпи због оштећења здравља. У поступку су изведени докази вештачењем од стране вештака

медицинске струке, ради утврђивања постојања узрочно последичне везе између обољења тужиоца и потпуног губитка радне способности. Међутим, другостепени суд није навео, нити оценио резултате вештачења, па је изостало утврђење битних чињеница о постојању узрочно последичне везе између обољења тужиоца које је задобио на раду у ... (маларија) и каснијих компликација, односно настанка обољења (...), услед којег су настале трајне последице и потпуни губитак радне способности. Проузрокована штета може и сама бити узрок нових штетних последица из којих могу настати даљи узроци и последице. У том низу повезаних збивања, узрочно је само оно што је адекватно почетном узроку, односно што по редовном току следи из првобитне последице. Основ одговорности туженог, као послодавца за штету коју тужилац трпи, зависи од наведених битних чињеница, односно да ли је штета проузрокована на раду и у вези са радом почетни узрок крајње последице у виду потпуног губитка радне способности и да ли постоје разлози за искључење одговорности послодавца. Поред тога, другостепени суд је утврдио да не постоји разлика између накнаде за боловање коју је тужилац примао и зараде коју је примио упоредни радник у периоду од 15.06.2004. године до 23.09.2008. године, имајући у виду износ који је од стране „Цептер осигурања“ исплаћен тужиоцу због губитка летачке дозволе. Међутим, остало је неутврђено о којој врсти осигурања се ради у конкретном случају и условима уговора о осигурању, те од каквог је значаја чињеница о подели обавезе плаћања премије за осигурање саобраћајних пилота ЈАТ-а од трајног и привременог губитка летачких дозвола, тако што је уговорено да тужени као уговарач осигурања плаћа 40% од укупног износа премије, док ће осталих 60% премије плаћати пилот, тако што ће му се сваког месеца од зараде одбијати месечни износ премије, у вези са правом на кумулацију исплаћене осигуране суме и накнаде штете. Како другостепени суд није разјаснио све претходно наведене битне чињенице, то је чињенично стање остало непотпуно утврђено, па је Врховни суд укинуо другостепену пресуду и предмет вратио истом суду на поновно суђење. Одлука о трошковима поступка је укинута јер зависи од коначног исхода овог спора.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић